

**ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี**
**Creative Leadership Affecting the Academic Administration of Pilot
Schools under the Education Sandbox of Chanthaburi Province**

ธิดา กุลรัตน์* อธิ์รุ่ง วรบำรุงกุล** อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง***

Thida Kunrat* Theerangkoon Warabamrungskul** Arungiat Chansongsaeng***

Received: 1 October 2024 / Revised: 27 November 2024 / Accepted: 30 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องฯ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องฯ และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องฯ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 327 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 และ 0.75 (ตามลำดับ) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สถานศึกษานำร่องมีการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการทางบวกในระดับปานกลาง และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องฯ สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องฯ ได้ร้อยละ 49.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}_{tot} = 1.489 + 0.270X_2 + 0.203X_1$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.320X_2 + 0.218X_1$

ข้อเสนอแนะพบว่า ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด สนับสนุนการริเริ่มใหม่ ๆ และเปิดรับมุมมองที่หลากหลาย สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำพาสถานศึกษานำร่องฯ ไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้นและเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ การบริหารงานวิชาการ/ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

*หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

*** อาจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

* Master of Education Administration program, faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

** Asst. Prof. Dr., Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

*** Lecturer Dr., Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study the creative leadership of school administrators in pilot schools, 2) to study the academic administration of pilot schools, 3) to study the relationship between creative leadership and academic administration in pilot schools, and 4) to create an equation forecasting of the Creative Leadership Affecting the Academic Administration of Pilot Schools under the Education Sandbox of Chanthaburi Province. Using stratified random sampling, a sample of 327 teachers was selected from the Education Sandbox of Chanthaburi Province. The research instruments were a questionnaire on the creative leadership of school administrators in pilot schools, and the academic administration with a reliability coefficient of 0.81., and 0.75. (respective) The statistics used for data were percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and simple regression analysis.

The research results revealed that: 1) Teachers' opinions on the creative leadership of administrators were generally at a high level. 2) Teachers' overall opinions about the pilot school academic administration were at the highest level. 3) The creative leadership administrators have a moderately positive relationship with the academic administration in pilot schools and were regarded as a .05 level of significance. 4) The Creative Leadership Affecting the Academic Administration of Pilot Schools under the Education Sandbox of Chanthaburi Province had an impact of 49.80, with a significance level of .05, allowing for the creation of a forecast equation in the form of raw scores $\hat{Y}_{tot} = 1.489 + 0.270X_2 + 0.203X_1$ and a forecast equation in the form of standard scores. is $\hat{Z}_y = 0.320ZX_2 + 0.218ZX_1$

The suggestions found that administrators should create an atmosphere that fosters creativity, encourages the exchange of ideas, supports new initiatives, and embraces diverse perspectives. These practices will enable administrators to lead pilot schools toward greater creativity and become more effective creative leaders.

Keywords: Creative Leadership/ Academic Administration/ under the Education Sandbox

บทนำ

รากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศคือการบ่มเพาะทรัพยากรมนุษย์ให้เจริญด้วยปัญญา ซึ่งนำไปสู่ความก้าวหน้าของประเทศ ประเทศไทยได้กำหนดมัญญุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสร้างคนดี คนเก่ง มีวินัยและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม โดยหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญคือการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และคุณธรรม การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เพราะช่วยลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เป็นการวางรากฐานของประเทศให้เกิดความมั่นคง การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการศึกษาสามารถพัฒนาความคิด สร้างความรู้ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างประสบการณ์ คุณธรรม จริยธรรม และต่อยอดไปใช้ในการดำรงชีวิตและพัฒนาประเทศชาติได้

ปัจจุบันพบว่าการศึกษาของประเทศไทยยังประสบกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยรายงานของกองทุนเพื่อความเสมอภาคการศึกษา พบว่า สาเหตุสำคัญมาจากค่าครองชีพ เช่น ค่าการเดินทางและค่าอาหาร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนยากจนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.9 หรือคิดเป็นจำนวนนักเรียนมากถึง 2.1 ล้านคน และมีเด็กนักเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษามากถึง 4.3 แสนคน โดยในช่วงหลังโควิดที่ผ่านมา มีการรายงานให้เห็นว่า นักเรียนยากจนพิเศษที่เสี่ยงหลุดออกจากระบบทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นถึง 300,000 ราย โดยโอกาสเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนยากจนคิดเป็นเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ซึ่งมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแตกต่างจากนักเรียนในครอบครัวที่มีฐานะปานกลางมากถึง 20 เท่า ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เช่น การขาดแรงงานเนื่องจากสถานศึกษาไม่มีการหลักสูตรการศึกษาตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาธุรกิจได้ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมและอาชญากรรม เนื่องจากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการศึกษาเพราะขาดคุณภาพชีวิตที่ดี ทำให้ผู้เรียนออกจากระบบการศึกษา คุณภาพการศึกษาจึงเป็นโจทย์สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อตอบสนองนโยบายการศึกษาและแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแนวทางการพัฒนาประเทศได้ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ออนไลน์, 2566)

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำที่ดีสามารถใช้ศักยภาพของตนเองพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้นำต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ดังที่ จินดารัตน์ แยมวงษ์ (2560 : 35) ได้เสนอว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำจะแสดงออกให้เห็นถึงคุณลักษณะ กระบวนการทำงาน ความรู้ความสามารถเพื่อนำครูให้ปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ ทั้งนี้ การทำงานล้วนต้องอาศัยการร่วมมือของคนในองค์กรไม่ว่าวันแม้แต่องค์กรการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำมาพัฒนาคนเพื่อพัฒนางานให้ประสบความสำเร็จด้วยวิธีที่สร้างสรรค์และวิธีการที่

หลากหลาย ทั้งนี้ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถของผู้นำ ทั้งความรู้ บุคลิกภาพ พฤติกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครุมีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มพัฒนา ใช้ความสามารถแก้ปัญหา การสร้างทีมงาน การฟัง การตัดสินใจอย่างมีอิสระ และความรู้ในการดำรงรักษาบุคลากร เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา แก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้สถานศึกษาเกิดพลังในการดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่นสามารถทำงานร่วมกันได้ดี มีเป้าประสงค์ร่วมกัน ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับบัณฑิตยสภา, 2558 : 295-298)

ทั้งนี้ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนซึ่งเป็นผลสะท้อนของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่เน้นการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้แนวทางในการดำเนินการให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษาที่ได้ตั้งไว้ (วิโรจน์ ไชยภักดี, 2562 : 15) นอกจากนี้การพัฒนาและการปรับปรุงในการบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาผู้เรียนและบุคลากร และการปรับปรุงกระบวนการเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำอย่างเต็มที่จึงจำเป็นต้องอาศัยการวางแผน การดำเนินการ ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาของจังหวัดจันทบุรี (แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดจันทบุรี พ.ศ.2566-2570, 2566 : 33-34, 43-44) ประสบปัญหาทางด้านการศึกษาด้าน เช่น ปัญหาด้านโอกาสทางการศึกษา พบนักเรียนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ร้อยละ 11.68 ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ด้านคะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน (NT) ย้อนหลัง 3 ปีการศึกษา (2564-2566) มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่า ประสิทธิภาพทางการศึกษา ด้านโครงสร้างประชากรวัยเรียนที่ลดลงทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรของรัฐเป็นไปอย่างไม่คุ้มค่า รวมถึงครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษาขาดแคลน ปัญหาทางด้านการศึกษาของจังหวัดจันทบุรีเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเพื่อร่วมกันวางแผนและกำหนดแนวทางในการแก้ไข เพื่อเพิ่มคุณภาพของเยาวชนในจังหวัดจันทบุรี คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี จึงได้เล็งเห็นโอกาสในการพัฒนาโดยการเข้าร่วมเป็นสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาของเยาวชนในจังหวัดจันทบุรี

จากความเป็นมาและความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น งานวิจัยเรื่องนี้จะทำให้ทราบถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ครู จำนวน 2114 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี, ออนไลน์, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970: 607-610; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 42-43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 2) แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, 1993 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 101)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย และส่งคิวอาร์โค้ดของแบบสอบถามเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ได้สะดวกขึ้น โดยวิธีการส่งเครื่องมือด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์ และเก็บรวบรวมข้อมูลไว้

โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์และกำหนดวันในการรับเครื่องมือจากสถานศึกษาด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน stepwise

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังแสดงในตารางที่ 1
2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และการบริหารงานวิชาการ

ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านวิสัยทัศน์	4.20	.58	มาก
ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว	4.20	.64	มาก
ด้านความคิดสร้างสรรค์	3.90	.71	มาก
ด้านการทำงานเป็นทีม	4.41	.63	มาก
ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	4.03	.66	มาก

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และการบริหารงานวิชาการ (ต่อ)

ตัวแปรการบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน	4.35	.56	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.38	.61	มาก
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.42	.61	มาก
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.33	.60	มาก
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา	4.31	.63	มาก

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม ($r_{xy} = 0.70$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X	Y
X_1	1.00						
X_2	0.78*	1.00					
X_3	0.75*	0.79*	1.00				
X_4	0.59*	0.70*	0.59*	1.00			
X_5	0.71*	0.70*	0.77*	0.66*	1.00		
X	0.87*	0.91*	0.90*	0.81*	0.88*	1.00	
Y	0.63*	0.67*	0.60*	0.55*	0.59*	0.70*	1.00

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว และด้านวิสัยทัศน์ ซึ่งสามารถ ร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 49.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการในการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}_{tot} = 1.489 + 0.270X_2 + 0.203X_1$ และ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.320ZX_2 + 0.218ZX_1$ ทั้งนี้ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้าน การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ตัวแปร	b	S.E.	β	t	p
ค่าคงที่ (constant)	1.489	0.174		8.579*	0.000
ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว (X_2)	0.270	0.067	0.320	4.004*	0.000
ด้านวิสัยทัศน์ (X_1)	0.203	0.065	0.218	3.138*	0.002
ค่าคงที่ (a) = 1.489					
R = 0.706, R ² = 0.498, Adjusted R ² = 0.490, SE _{est} = 0.38805, F = 63.666*					

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความรู้และเชี่ยวชาญที่สามารถสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีความคิดสร้างสรรค์และใช้แนวคิดใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีไหวพริบ มีความสามารถในการจัดการปัญหาเฉพาะหน้าและความขัดแย้งได้อย่างคล่องตัว ความเป็นผู้นำลักษณะนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความจริงใจ และพลังในการก้าวข้ามอุปสรรค เปิดโอกาสทุกคนมีส่วนร่วมและคิดค้นวิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับบัณฑิตยสภา, 2558 : 295-298) โดยการบริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มาการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาย่างรอบด้าน โดยเฉพาะทักษะการคิด แก้ปัญหา การทำงานร่วมกันและการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ดังผลการวิจัย ลาร์สัน (Larsson, 2012 : 3) ที่ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำที่สร้างสรรค์ต้องมุ่งเน้นผลลัพธ์และความสำเร็จของสถานศึกษาให้เกิดในระยะเวลาอันสั้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์และมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา และสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่เข้มแข็งเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับสูงสุด ซึ่งบ่งบอกถึงความสำคัญของการร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา ด้านความคิดสร้างสรรค์ที่อยู่ในลำดับถัดมาแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการคิดค้นแนวทางใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายระยะยาว มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองต่อการ

เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสุดท้าย การคำนึงถึงปัจเจกบุคคลที่อยู่ในระดับสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและให้ความสำคัญกับความต้องการเฉพาะของบุคคล การวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 การที่ผู้บริหารสามารถประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและทันสมัยช่วยทำให้การศึกษามีความก้าวหน้าและสามารถตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อิติสุตา แก้วหาญ และทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2564 : 170) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ตามแนวคิดของครู พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน อีกทั้ง มนูญยา ควรำพึง (2564 : 154) ที่ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดนอกกรอบ ส่งเสริมการทดลองและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน รวมถึงสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและนักเรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมให้สถานศึกษากลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารควรเน้นผลลัพธ์และกลยุทธ์ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัย การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีซึ่งจะช่วยส่งเสริม พัฒนาการศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงในสังคม ช่วยพัฒนาทักษะ ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรยังช่วยให้การเรียนการสอนมีมาตรฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในระยะยาว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยการสนับสนุนให้ครูมีเทคนิควิธีการที่หลากหลายจะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและกระตุ้นความสนใจของนักเรียน พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น นำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนแสดงถึงการตรวจสอบกระบวนการจัดการเรียนการสอน ความก้าวหน้าทางการศึกษาของนักเรียนให้มีมาตรฐาน เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในระยะยาว ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ วางแผนกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจนและใช้เครื่องมือที่หลากหลายเชื่อมโยงกับระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสุดท้าย ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาโดยรวม การวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในอนาคต ดังผลการวิจัยของ จาตุรงค์ ยตะโคตร (2564 : 154) ที่ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้ง สุกัญญา นิมพันธ์ (2563 : 156-157) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 โดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ธีรุตม์ณัช ชัยภัทรโรวัด และคณะ (2565 : 137) ที่ได้ศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึงงานวิจัยของ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรีแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานของครูที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรม ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบโจทยความต้องการทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีช่วยเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวัดผลและประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนได้ตรงจุด และควรมีการนิเทศภายในเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีมาตรฐานอันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เนื่องด้วย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นทีมงานในการคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ ที่ช่วยปรับปรุงการบริหารงานวิชาการได้ดีขึ้น การใช้ความคิดสร้างสรรค์และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีความทันสมัย สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างราบรื่นตอบสนองต่อความต้องการ

ของผู้เรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสม ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : ออนไลน์) ได้ระบุถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญและอาศัยการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้และความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการปฏิบัติการ ประเมินผล การปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังผลการวิจัยของ สุกัญญา นิมพันธ์ (2563 : 156-157) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษามีหลักการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหาร ครูผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา จัดทำหลักสูตรที่ สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของชุมชนและสังคม มุ่งเน้นการ สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังมุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานด้วยวัดผล ประเมินผลตาม มาตรฐานคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตรวจสอบได้ตลอดทุกช่วงชั้น สถานศึกษา ยังส่งเสริมการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง สรุปได้ว่า หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูง การบริหารงานวิชาการจะมีคุณภาพสูงตาม ไปด้วย เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ช่วยสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ทีมงานคิดวิธีการใหม่ ๆ ในการ พัฒนาการเรียนการสอน เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมซึ่งจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่ดี ทำให้การจัด การศึกษาทันสมัยและตอบโจทยความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว และด้านวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี สามารถร่วมกันพยากรณ์การ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 49.80 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีการบริหารงานโดยใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสามารถในการ ปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สามารถปรับประยุกต์การดำเนินงานให้ทันสมัย หา แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วเท่าทันเหตุการณ์ มีวิสัยทัศน์ทำให้ผู้นำสามารถนำพาสถานศึกษาไปใน ทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน สามารถกำหนดกรอบในการทำงานเพื่อตอบสนอง นโยบายและจุดเน้น ด้วยการวางแผนและแนวทางการทำงานที่สามารถยึดถือปฏิบัติได้ ซึ่งวิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่ ช่วยทำให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและมีความเป็นกระบวนการมากขึ้น เพื่อให้การทำงานนั้น ๆ ไปสู่ เป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีประสิทธิภาพ ดังผลการวิจัยของ มนูญชา ครอบพิง (2564 : 154) ที่ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ พบว่า การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสม

กับบริบทในองค์กร เพื่อเป็นแนวทางให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ เพื่อเป็นความรู้สึกที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีกระบวนการคิดใหม่ ๆ ที่หลากหลาย ยอมรับและเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมได้อย่างกลมกลืนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานวิชาการให้ดียิ่งขึ้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารที่สามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์และมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิสัยทัศน์ที่ดีช่วยให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น รวมถึงการมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ทั้งนี้ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อาจเนื่องจากปัจจัยเหล่านี้ยังไม่เป็นจุดหลักในการผลักดันการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ซึ่งต้องการความชัดเจนในเชิงนโยบาย โครงสร้าง และการจัดการเชิงระบบที่ครอบคลุมมากกว่า เช่น การจัดการทรัพยากร เทคโนโลยีสนับสนุน และการวางแผนที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ปัจจัยเหล่านี้อาจต้องใช้การปรับปรุงที่เฉพาะเจาะจงเพื่อให้เกิดผลเชิงบวกต่อการบริหารงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจและพัฒนาทักษะความเข้าใจในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ การกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด การสนับสนุนการริเริ่มใหม่ ๆ และการเปิดรับมุมมองที่หลากหลาย สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำพาสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรีไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้นและเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความรู้ ทักษะและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน สนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในยุคดิจิทัลและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

2. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้วยวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมหรือวิจัยปฏิบัติการ เพื่อนำไปปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่งที่มีความแตกต่างกัน

3. ควรศึกษากลไกการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. <http://www.kuchinarai.ac.th/document/57/Job02>.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2567). *เปิดรายงานความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 2566 พบเด็กกลุ่มเปราะบางการเรียนรู้ถดถอย กสศ. เสนอรัฐเร่งลงทุนพัฒนาทุนมนุษย์ หดุดวงจรความจนซ้ำร่วน*. <https://research.eef.or.th/educational-inequality-report-2023/>. 30 มกราคม 2567.

จาตุรงค์ ยตะโคตร, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และวันเพ็ญ นันทะศรี. (2564). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 15(3), 16-29.

จินดารัตน์ แยมวงษ์. (2558). *กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำแบบโลกาภิวัตน์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/61386>.

ธิดิสุตา แก้วหาญ และทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. *วารสารการพัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่*, 6(4), 164-174.

ธีรุตม์ณัชชัย ชัยภัทรโรวัต นภาเดช บุญเชิดชู และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(2), 125-141.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

มนัญญา ควรรำพึง, เบญจพร ชนะกุล และสุภาพ เต็มรัตน์. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 6(3), 17-31.

วิโรจน์ ไชยภักดี. (2562). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานโรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพึงบารมี ในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/23871/56252932>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ.

สำนักงานจังหวัดจันทบุรี. (2565). แผนพัฒนาจังหวัดจันทบุรี (พ.ศ.2566-2570). จันทบุรี: สำนักงานจังหวัดจันทบุรี.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). องค์ความรู้ภาษา วัฒนธรรม ผู้นำเชิงสร้างสรรค์. พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับบัณฑิตยสภา, 295-298

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี. (2567). รายงานผลการดำเนินงานตามแผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2567. <http://suksachan.go.th/web/index.php?module=news&id=174#module=news&id=174>.

สุกัญญา นิ่มพันธุ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 6(3), 149-160.

Martin Larsson. (2007). “Creativity Leaders Success Factors in Sweden’s Leading Creative Agencies,” Master’s Thesis, Media Technology, The School of Media Technology, Royal Institute of Technology: abstract